

Remissvar - Förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2026 - 2037

INLEDNING

Tåg i Bergslagen AB ägs av Region Dalarna, Region Örebro län, Region Västmanland och Region Gävleborg. Sedan år 2000 har Tåg i Bergslagen knutit samman de fyra Bergslagslänen till ett gemensamt trafiksystem. På uppdrag av ägarregionerna driver och utvecklar bolaget tågtrafik för att öka möjligheten till arbets- och studiependling, tjänsteresor och fritidsresor för invånarna i regionerna.

SAMMANFATTNING

Tåg i Bergslagen välkomnar Trafikverkets ambition att stärka robustheten i transportsystemet och att stegvis minska den eftersläpande underhållsskulden. Vi ser positivt på att järnvägsunderhållet ges en central roll i planförslaget, liksom att robusthet, klimat och totalförsvär lyfts som prioriterade perspektiv.

Samtidigt uttrycker vi oro för att de avsatta medlen till underhåll under planperioden 2026–2037 inte är tillräckliga i förhållande till behovet i vårt trafikområde. Många av de banor där Tåg i Bergslagen trafikerar, såsom Dalabanan, Bergslagsbanan, Bergslagspendeln och Godsstråket genom Bergslagen, har betydande behov av spår- och signalåtgärder. Den eftersatta underhållsskulden påverkar både punktlighet, kapacitet och säkerhet. Vi menar att en jämnare och snabbare utbyggnadstakt behövs redan under innevarande planperiod för att undvika ytterligare försämringar i tillgänglighet och tillförlitlighet.

Tåg i Bergslagen ser också ett stort behov av att Trafikverkets trafik- och samverkansavtal inkluderas i den nationella planen. Det är avgörande för att skapa långsiktiga och stabila planeringsförutsättningar för alla parter.

SAMVERKANSAVTAL OCH INTERREGIONAL TRAFIK

Tåg i Bergslagen vill understryka vikten av att den interregionala kollektivtrafik som Trafikverket beställer via samverkansavtal ges långsiktig finansiering och stabila planeringsförutsättningar. Nuvarande ordning innebär att Tåg i Bergslagen och dess ägare bär hela den ekonomiska risken för statligt beställd trafik, vilket är ohållbart och strider mot finansieringsprincipen. Staten för över ansvaret på regionerna utan att ge reella möjligheter att påverka trafikens omfattning på kort sikt.

Den korta framförhållningen och bristande möjlighet till finansiering riskerar att leda till långsiktiga negativa konsekvenser för tillgänglighet, arbetspendling och hållbar mobilitet. Vi ser samverkansavtalen som ett kostnadseffektivt och väl fungerande sätt att säkerställa interregional tillgänglighet. Tåg i Bergslagen stödjer därför Trafikverkets ambition att förändra processen och uppmanar regeringen att säkerställa att interregional kollektivtrafik får en tydlig plats i den nationella planen för transportinfrastruktur.

UNDERHÅLL OCH INVESTERINGAR I TÅG I BERGSLAGENS OMRÅDE

ERTMS och FRMCS För att säkra pålitlig trafik krävs en stabil investeringsnivå i vidmakthållande av järnväg, särskilt för Dalabanan, Bergslagspendeln, Bergslagsbanan och Godsstråket genom Bergslagen. Flera av dessa stråk ingår i Trafikverkets program för spår- och växelbyten samt förberedelser inför ERTMS-utbyggnaden. Det är därför viktigt att Trafikverket i planens genomförande prioriterar dessa bandelar för tidig åtgärd, i syfte att:

- minska driftstörningar,
- möjliggöra högre punktlighet, och
- skapa en robust grund inför den kommande ERTMS-implementeringen.

Det har kommit till vår kännedom om att en ny "baseline" och "FRMCS" troligtvis kommer att ersätta nuvarande version av ERTMS. Tåg i Bergslagen delar Trafikverkets ambition att modernisera järnvägssystemet och säkerställa en robust, säker och framtidssäkrad infrastruktur. Vi välkomnar utvecklingen mot nya tekniska lösningar såsom ERTMS och FRMCS. Men för att denna omställning ska bli framgångsrik krävs dock en nära dialog och en tydlig, förutsägbar planering. Vårt gemensamma mål är att säkerställa att dagens investeringar förblir relevanta och att övergången sker på ett effektivt och kostnadsmedvetet sätt.

Vi ser ett stort behov av:

- En detaljerad och förutsägbar tidplan för införandet av nya baselines och FRMCS.
- Fördjupad dialog och samordning mellan Trafikverket och fordonsägare för att säkerställa att investeringar som görs idag förblir relevanta.

BRISTER I UNDERHÅLL AV INFRASTRUKTUREN GER NEGATIVA KONSEKVENSER

Vi vill särskilt framhålla att bristande underhåll redan har fått konkreta konsekvenser i vårt trafikområde. Så sent som i oktober 2025 inträffade en tågurspårning i Fagersta, som uppenbart orsakades av sliten infrastruktur. Händelsen visar tydligt att underhållsbehovet i Bergslagsområdet är akut och att eftersläpningen innebär reella risker för både trafikstörningar och säkerhet. Det understryker vikten av att planen innehåller tillräckliga medel för snabbare och mer omfattande underhållsinsatser på de bandelar som Tåg i Bergslagen trafikerar.

Dessutom vill vi betona behovet av samordning mellan planerat underhåll och investeringar på väg och järnväg så att flera parallella avstängningar undviks i samma geografiska område. Det krävs en tydlig dialog med operatörer och regionala kollektivtrafikmyndigheter i planeringsskedet för att undvika långvariga trafikpåverkande perioder.

FÖRSENADE INVESTERINGAR

I Ludvika planerades åtgärder i signalsystemet för samtidig infart, vilket skulle ge betydande kapacitets- och punktlighetsvinster. Åtgärden var planerad att genomföras år 2026, men har nu skjutits upp på grund av komponentbrist. Det är för närvarande oklart när åtgärden kan genomföras. Tåg i Bergslagen ser med stor oro på detta då diskussionerna om att införa samtidig infart i Ludvika redan pågått under lång tid. Förseningen riskerar att leda till fortsatt sårbarhet i tågföringen, särskilt under högtrafik och vid störningar. Vi uppmanar därför Trafikverket att prioritera genomförandet av denna åtgärd så snart nödvändiga komponenter finns tillgängliga och att i planen reservera medel för att möjliggöra snabb realisering.

TÅG I BERGSLAGENS LÅNGSIKTIGA PROGRAM 2025 - 2035

Tåg i Bergslagens ägarregioner har under hösten 2025 antagit Tåg i Bergslagens Långsiktigt program för perioden 2025 - 2035. Dokumentet beskriver Tåg i Bergslagens ägarregioners mål och ambitionsnivå med trafiksystemet, uttryckt i bl.a. avgångar och fordonsflottans storlek. Årtalen sammanfaller till stora delar med planperioden för kommande Nationell plan varför nedannämnda åtgärder är av största vikt att genomföras för att möjliggöra trafiksystemets utveckling under kommande planperiod:

- **Kapacitetshöjande åtgärder på sträckan Ludvika-Fagersta-Västerås:**
 - Generell hastighetshöjning i syfte att korta ner restiden och höja kapaciteten
 - Ny plattform i Söderbärke för att möjliggöra tågmöte vid timmestrafik
 - Nytt plattformsspår i Fagersta N för vändande tåg
 - Bangårdsombyggnation i Virsbo för ökad säkerhet, kapacitet och restidsförkortning

Åtgärderna ovan syftar till att möjliggöra Tåg i Bergslagens ägarregioners mål om timmestrafik på sträckan Ludvika-Fagersta och halvtimmestrafik på sträckan Fagersta-Västerås.

- **Kapacitetshöjande åtgärder på sträckan Gävle-Borlänge för att möjliggöra två avgångar per timme och riktning i rusningstid**
- **Vidmakthållande och investering i uppställningskapacitet inom trafikområdet med fokus på Gävle och Borlänge**

Åtgärden syftar till att framtidssäkra trafiksystemets uppställningsbehov, både vid ökning i fordonsflottan i enlighet med Långsiktigt program och på sikt nyanskaffning av fordon.

REKOMMENDATIONER

Tåg i Bergslagen föreslår att regeringen och Trafikverket:

1. Säkerställer att Trafikverkets samverkansavtal inkluderas i den nationella planen för transportinfrastrukturen, med tydlig finansiering för hela planperioden.
2. Prioriterar vidmakthållande järnvägsåtgärder på Dalabanan, Bergslagspendeln, Bergslagsbanan och Godsstråket genom Bergslagen under planperioden 2026–2030
3. Säkerställer att ERTMS-utbyggnaden samordnas med fordonstillgång och trafikupplägg så att övergången sker utan onödiga trafikstörningar.
4. Genomför kapacitets- och signalåtgärder i Gävle, Ludvika och Hallsberg enligt plan, då dessa noder är avgörande för Tåg i Bergslagens system.
5. Inför ett krav på förbättrad dialog och samordnad planering mellan Trafikverket, regionerna och operatörerna vid genomförandet av banarbeten och större investeringar.

AVSLUTNING

Tåg i Bergslagen ser fram emot fortsatt samarbete med Trafikverket och berörda regioner för att tillsammans utveckla ett robust, tillgängligt och hållbart järnvägssystem i Bergslagsregionen. Vi står gärna till förfogande för fördjupad dialog under det fortsatta arbetet med att fastställa den nationella planen.

Med vänliga hälsningar,

Tåg i Bergslagen AB

Maja Rapp Vd

Handläggare: Henrik Strömberg